

Skeniranje ptičjih kadavrov – odkrivanje nezakonitega lova

// besedilo: Tjaša Zagoršek, foto: Arhiv policije

Rentgenska slika ustreljene **KANJE** (*Buteo buteo*), kjer so vidni trije izstrelki šiber v trebušni votlini

S Prirodoslovnim muzejem Slovenije smo novembra 2018 v okviru projekta Adriatic Flyway 4 podpisali dogovor o sistematičnem zbiranju in skeniranju kadavrov ptic zavarovanih vrst. Namen sodelovanja je ugotoviti, koliko zavarovanih vrst ptic je v Sloveniji nezakonito ubitih s strelnim orožjem.

Po Uredbi o določitvi divjadi in lovnih dob je v Sloveniji v času lovne dobe dovoljeno loviti šest vrst ptic: fazana (*Phasianus colchicus*), jerebico (*Perdix perdix*), mlakarico (*Anas platyrhynchos*), šojo (*Garrulus glandarius*), sivo vrano (*Corvus cornix*) in srako (*Pica pica*). Vsakršen lov s strelnim orožjem zunaj zakonsko dovoljenih lovnih dob ter lov s strelnim orožjem na zavarovane vrste ptic je nezakonit in se tudi šteje kot nezakoniti lov.

Nezakoniti lov v praksi težko odkrijemo, saj se v naravi zelo hitro zabrišejo sledi. Prav tako v Sloveniji tudi nimamo vzpostavljenega sistema, ki bi nam omogočal kakršnokoli evidentiranje tovrstnega lova. Dokaz, da je bila ptica ustreljena, pa je velikokrat zelo težko dobiti, saj se v telo ptice zarije relativno malo izstrelkov. Najbolj zanesljiva metoda je rentgensko slikanje ptičjih trupel. V februarju smo takšno rentgensko skeniranje opravili skupaj s sodelavci s Policije, Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani in iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Skupno je bilo rentgensko pregledanih 115 mrtvih ptic, ki so pripadale 31 zavarovanim vrstam in so bile v muzeju zbrane med letoma 2001 in 2018. Ugotovljeno je bilo, da je bilo nezakonito ustreljenih 11 osebkov, in sicer veliki žagar (*Mergus merganser*), beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*), planinski orel (*Aquila chrysaetos*), kanja (*Buteo buteo*), rumenonogi galeb (*Larus michahellis*), mala uharica (*Asio otus*), sokol selec (*Falco peregrinus*), krokar (*Corvus corax*).

Po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah je za zbiranje in shranjevanje kadavrov zavarovanih vrst ptic pristojen Prirodoslovni muzej Slovenije, ki prav tako hrani in skrbi za nacionalno zbirko ptic. Kadaver mrtve ptice lahko pomeni odličen vir najrazličnejših informacijah, med drugim nam lahko pomaga pri odkrivanju nezakonitega lova na zavarovane vrste ptic. Ob tej priložnosti pozivamo vse ljubitelje ptic ter občane, da v primeru najdbe mrtve ptice pokličejo v Prirodoslovni muzej Slovenije na številko 041 513 440 ali pišejo na dfekonja@pms-lj.si ali pa se obrnejo na DOPPS 041 955 988.

Za ptice obrezali visokodebelni sadovnjak v Cogetincih

// besedilo in foto: Gregor Domanjko

Člani Pomurske sekcije DOPPS smo v soboto, 19. januarja, izpeljali enkratno akcijo odstranjevanja bele omele in pomladitvene rezi na 35 jablanah v visokodebelnem sadovnjaku v Cogetincih. Ta sadovnjak smo izbrali zato, ker smo želeli lastnike spodbuditi k nadaljnji rabi in ohranjanju sadovnjaka in ker je dobro viden s pomurske hitre ceste ter zato lahko zgled drugim lastnikom visokodebelnih sadovnjakov. Drevesa v sadovnjaku so tudi življenjski prostor ptic, ki gnezdi v duplih dreves "starih" sadnih sort. Žal se je na njih razrasla bela omela, polzajedska rastlina, ki drevesom odvzema vodo. Bela omela se po vzklitju na veji ali deblu razširi v notranjost drevesa. Na zunanji površini pa tvori grmičkom podobno rast s plodovi, dokler se drevo od izčrpanosti in pomanjkanja vode ne posuši. Zato smo z odstranitvijo bele omele podaljšali življenjsko dobo dreves in jih naredili bolj privlačne za smrdokavro (*Upupa epops*) in pogorelčka (*Phoenicurus phoenicurus*), ki sta v sadovnjaku v Cogetincih že gnezdila. Po izkušnjah in po pogovorih ugotavljamo, da večina lastnikov visokodebelnih sadovnjakov v Pomurju ne ve, da bela omela škodi njihovim drevesom. Veliko pa je, žal, tudi takih, ki zaradi starosti bele omele ne zmorejo več odstranjevati. Po naporni, vendar uspešni akciji so nas lastniki sadovnjaka povabili na malico in zelo okusen jabolčni sok, ki so ga v lanskem letu pridelali iz domačih jabolk na ekološko sadjarski kmetiji v Stročki vasi.

Trihomonoza pri zelencih

// besedilo: Tjaša Zagoršek, foto: Ruj Mihelič

V začetku februarja smo na društveni ornitofon prejeli klic zaskrbljene ljubiteljice ptic, ki je pri zelencih (*Chloris chloris*) na svojem vrtu opazila zelo nenavadno vedenje in nekaj poginulih ptic. Poginuli osebek so pregledali na Inštitutu za perutnino, ptice, male sesalce in plazilce Veterinarske fakultete v Ljubljani, kjer so ugotovili okužbo z zajedavcem *Trichomonas gallinae*, ki se je pojavila tudi v lanskem letu. Vsem ljudem, ki imajo krmilnice in napajalnike z vodo za ptice, priporočamo in svetujemo, da redno, večkrat dnevno v napajalnikih menjate vodo. Priporočamo tudi, da posodo ob menjavi vode zamenjate, prazno pa pustite, da se posuši, ali pa jo razkužite z razkužilom, ki ga dobite pri veterinarju. Zajedavec *Trichomonas gallinae* za preživetje potrebuje vlažno okolje, zato so napajališča zelo pogosto mesto okužbe ptic. Ker se bolezen med pticami lahko zelo hitro širi, priporočamo, da ob opaženem poginu zelencev ali drugih ptic napajalnike in krmilnike umaknete do naslednje sezone. Če ste opazili številčnejše pogine zelencev ali drugih vrst ptic ter neobičajno vedenje, prosimo, da nam to sporočite na ornitofon (041 712 796, dopps@dopps.si) ali stopite v stik z Nacionalnim veterinarskim inštitutom (01 477 92 40, interna št. 251).